

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВ
Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

09 _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти: *Другий (магістерський)*

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 033 «Філософія»

Освітньо-професійна програма: «Філософія»

Форма навчання	Курс	Семестр	Тривалість тижнів	Залік (диференційний)
Денна	I	II	4	+
Заочна	I	II	4	+

ОНУ
2023

Робоча програма «Асистентська практика». Одеса : ОНУ, 2023. 8 с.

Розробники: Голубович Інна Володимирівна, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії;

Старовойтова Ірина Іванівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від "28" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____
(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Філософія» _____

Інна Голубович
(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "31" серпня 2023 р.

Голова НМК _____
(підпис)

(Галина ЛЕВЧЕНКО)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Вступ

Робоча програма асистентської практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 033-філософія.

Предметом асистентської практики є здобуття навичок викладання філософських дисциплін у ЗВО.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Асистентська практика здійснюється з урахуванням обов'язкового мінімуму змісту програми професійної підготовки викладача філософських дисциплін середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, після проходження студентами базових психолого-педагогічних та професійних дисциплін, методики викладання філософії, педагогіки й психології вищої школи: «Основи педагогіки вищої школи», «Методика викладання філософії в закладах вищої освіти» та ін.

Мета та завдання асистентської практики

Мета практики підготувати студентів магістрів спеціальності 033 філософія до самостійної педагогічної діяльності у ЗВО та надати їм можливість набути практичних навичок викладацької роботи зі студентами.

Асистентська практика студентів є важливою частиною професійної підготовки студентів філософів освітньо – кваліфікаційного рівня -магістрів. Асистентська практика проходить протягом 4 тижнів 2 семестру магістратури.

Однією з найважливіших задач освіти є формування особистості, що з відповідальністю ставиться до свого життя, суспільства, довкілля. Тому формування філософської культури є важливим компонентом безперервної освіти. Філософія дозволяє проникати у сутність речей та явищ, обґрунтовувати власні ідеали та цінності, мати власну думку, що не залежить від стереотипів.

Закон України «Про освіту» дозволяє існування різних типів навчальних закладів, дає право родині вибирати навчальний заклад для дитини. Закон дозволяє навчальному закладу самостійно визначати зміст та засоби викладання. В навчальний процес вводяться нові галузі знань, нові філософські дисципліни: «Людина та суспільство», «Людина та світ», «Історія світової культури», «Історія релігій», «Етика», «Логіка», «Естетика», тощо. Відбуваються інтенсивні та екстенсивні зміни навчальних програм, в практику навчання вводяться інтегровані курси. Викладач одержав можливість вибирати програму та підручник з декількох альтернативних варіантів, оцінювати їх з позицій теорії методики викладання, створювати навчальні матеріали до занять. В цих умовах соціально-професійні функції вчителя ускладнюються, загострюються питання про методичну майстерність викладача, його здатність бути організатором навчального процесу, діяльності учнів, здійснювати перехід від школи запам'ятовування до школи мислення та дії. Майбутні спеціалісти повинні добре оволодіти класичними методичними положеннями та навиками, що дозволять досконало виконувати функції викладача філософських дисциплін.

Завдання

- сформувані у студентів цілісний погляд на методику викладання філософії у вищих навчальних закладах;

- надати студентам чіткі уяви про структуру та елементи викладацької діяльності викладача філософських дисциплін у вищих навчальних закладах;
- передати студентам досвід викладацької діяльності на прикладі досвіду конкретних викладачів філософського відділення;
- Підготувати студентів до асистентської педагогічної практики у вищих навчальних закладах.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **загальних (ЗК)**: знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 1); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 6);

б) **спеціальні (фахові) компетентності (ФК)**: здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем (ЗК 1); здатність викладати філософські дисципліни у закладах вищої освіти (ЗК 8); здатність здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності (ЗК 9).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 5. Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням.

ПРН 9. Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

ПРН 15. Розробляти і викладати філософські дисципліни в закладах освіти.

Педагогічний компонент проходження асистентської практики полягає у формуванні особистості майбутнього викладача вищої школи, застосуванні теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєння педагогічних умінь, набуття, вивчення та аналіз педагогічного досвіду. Педагогічний компонент містить в собі знання та уміння, якими повинен оволодіти студент-практикант.

Студент-практикант повинен знати:

- сутність процесів навчання й виховання, їхні психолого-педагогічні основи;

- шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення;

- дидактику навчальної дисципліни;

- питання часткових методик за курсом;

- нові технології навчання;

- методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів;

- наукові основи курсу, історію й методологію відповідної науки.

Студент-практикант повинен вміти:

- проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність;
- планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії;
- забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами;
- розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів;
- ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів;
- відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання;
- аналізувати навчальну й учбово-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу;
- організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати;
- застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики;
- володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання;
- створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;
- розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.

Студент-практикант повинен мати уявлення:

- про зв'язки предмета з майбутньою професійною діяльністю студентів;
- про методичні аспекти предмета в цілому, окремих тем і понять;
- про методи й прийоми складання завдань, вправ, тестів з різних тем;
- про можливості застосування комп'ютерної техніки в навчальному процесі.

Організацію практики здійснює кафедральний керівник практики. Консультування магістрів-практикантів проводять викладачі-консультанти кафедри філософії. На проведення асистентської практики відводиться 180 годин, що становить 6 кредитів ЄКТС.

Дистанційне навчання

Функціональні навички проведення учбових занять в дистанційній формі є однією з найбільш актуальних завдань сучасного освітництва. В складних соціальних умовах проходження педагогічної практики може приймати окрему форму, яка встановлюється відповідно до актуальних розпоряджень, а саме, дистанційну, наприклад, за допомогою платформи ZOOM. В такому випадку також можливо формування умінь, пов'язаних із педагогічною діяльністю студента-філософа: конструювання, побудова та організація навчального процесу.

Для цього необхідно, перш за все, співвіднести прийоми та методи педагогічної техніки в ситуації безпосереднього та опосередковано-дистанційного спілкування, змістити фокус на методи залучення та реалізації інформаційних технологій при викладанні гуманітарних дисциплін

За необхідності до початку практики пропонується додатковий інструктаж керівника (установча конференція) від факультету за участю декана та наукового керівника, присвячений специфікації навчального процесу в умовах дистанційної роботи.

1.Форма проведення практики

1.1 Установча конференція.

В ході установчої конференції студенти:

- ознайомляться з цілями і завданнями практики;
- ознайомляться з керівниками практики з боку кафедри;
- отримують щоденники практики (в них фіксується робота, запланована на кожен день практики, форма психолого-педагогічного аналізу студентської групи);
- буде встановлено дати та час, а також тематику проведення позанавчальних заходів;
- отримують завдання по проведенню психолого-педагогічної роботи в студентських групах.

1.2 Заключна конференція (підсумкова)

В ході заключної конференції:

- проводиться загальний аналіз практики;
- заслуховуються звіти по практиці кожного студента-магістра;
- проводиться перевірка звітної документації: оформлення проведених семінарських занять, оформлення позакласних заходів, перевіряються щоденники практики;
- Виставляється залік по практиці.

2. Зміст практики:

1. Прикріплення студентів до викладачів, які ведуть лекційні та семінарські заняття по філософським дисциплінам.
2. Пояснення викладачами специфіки педагогічної роботи в навчальних закладах III-го IV-го рівня акредитації.
3. Знайомство студентів з організацією роботи кафедри, планами навчальних дисциплін, організацією методичної та наукової роботи.
4. Встановлення графіків відвідування лекційних та семінарських занять викладачів на тих факультетах, де будуть проводитись самостійні заняття.
5. Встановлення графіків проведення позанавчальних заходів та їх тематичного змісту.

4. Форми звітності по педагогічній практиці

1. Розробка проведених семінарських занять.

2. Розробка позанавчальних заходів.
3. Заповнений щоденник практики. В ньому повинні бути відображені:
  - дати відвідування лекційних та семінарських занять практики викладачів кафедри та їх тематичний зміст;
  - дати взаємовідвідувань та їх тематичний зміст;
  - дата самостійно проведених семінарських занять та їх тематичний зміст;
  - бібліотечні дні;
  - дати проведення позанавчального заходу та його тематичний зміст;
  - самоаналіз пройдені практики.

5. Рекомендована література.

Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма «Асистентська практика». Одеса : ОНУ, 2023. 8 с.

Основна

1. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник для студ. вузів. Київ : Центр учбової літ. (ЦУЛ), 2007.
2. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ : Знання, 2007.
3. Андрущенко В.П. та інші. Філософія : підручник для вищ. шк. Київ : Консум, 2000.
4. Чайковський О.В. та інші. Філософія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків : Фоліо, 2013. 510 с. (із грифом МОН України).

Додаткова

1. Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник. Київ : Книга, 2005.
2. Горський, Вілен Сергійович. Історія української філософії. Київ : Либідь, 2004.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій/ Автор-укладач Н.П.Наволокова. Харків : Пед. група «Основа», 2009. 176 с.
4. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ : Центр навчальної літератури, Інкос, 2006. 624 с.
5. Освітні технології: Навчально-методичний посібник. О.М. Пехота, А.З Кіктенко, О.М.Любарська та ін. ; за аг.реда. О.М.Пехоти. Київ : Вид. А.С.К., 2002. 252 с.
6. Педагогічна практика студентів ОР «Магістр» (видання четверте: виправлене і доповнене): методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2019. 45 с.
7. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенка, І. Передборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.
8. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенка, І. Предборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.
9. Філософські енциклопедії та словники.

Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, каталоги:
<http://www.nbuv.gov.ua/node/554>.
2. Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія":Е-ресурси:
<http://www.library.ukma.edu.ua/index.php?id=26&L=1%252Fadmin%252Fcategories.php%252Flogin.php>
3. Електронний каталог НБ ОНУ імені І.І.Мечникова:
<http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/Matiere/index/Matiere.IdMatiere:4435>
4. Stanford Encyclopedia of Philosophy: <https://plato.stanford.edu/contents.html>
5. Електронна бібліотека ІФ РАН: <https://iphras.ru/elib.htm#p/>